

Так хто ж рейдер?

Настав час і мені розповісти, що скоїлося з часописом «Кримська світлиця».

Відверто, – не хотів писати про газету, яку очолюю шість місяців. Але друзі та, найголовніше, колеги-журналісти переконали: треба розказати, що насправді відбувалося, чому з грудня трясє читачів

Видання створене 1992 року. Першим редактором був О. Кулик, засновниками – колектив, Спілка письменників України і товариство «Просвіта». У січні 1993 року, коли я, працюючи на кримському радіо, брав інтерв'ю у редактора, ми зійшлися на думці, що газеті не просто буде торувати шлях до українця-читача. Так і сталося.

У редакції працювали сміливі журналісти, для яких піднесення духу і волі українців Криму було найважливішим завданням, особливо в умовах антиукраїнської навали. З тієї когорти нині залишилися лише Тамара Соловей, за що ми їй дуже вдячні. Бо вона – берегиня «світличного» духу. Хотілось би висловитися ще більш високим штилем, але далеко не святкові причини спонукають писати.

Тоді газета здолала всі перешкоди, її полюбили, вона стала маячком правди у морі брехні й ідеологічного тиску сепаратистів та інших антиукраїнських «забубонців». На той час ні я, ні пан Качула до часопису стосунку не мали.

Пізніше редактором став Володимир Миткалик. Газета оновилася, йдучи в ногу з сучасністю, виявила здатність конкурувати. Тоді вже можна було придбати в Криму й інші україномовні газети від «Пост-поступа» до «Дня».

Співробітниками «КС» були такі талановиті журналісти, як Григорій Рудницький, до нестями закоханий в історію українців Таврійської губернії, та нестерпно «кусюча» і «писуча» Тетяна Успенська. Але почалися великі труднощі з фінансуванням, утриманням приміщення – декому газета була, як кістка у горлі. Вже друкували «Джерельце», «Будьмо». «Кримська світлиця» стала відомою в Україні, з'явилися передплатники в інших регіонах, редакцію відвідували видатні особистості.

Але несподівано пішов із життя Володимир Миткалик. Тоді до керма став Віктор Качула. Він був, скоріше, друкарським фахівцем, аніж журналістом, та спочатку все йшло, як слід. Згодом стало зрозуміло, що редактор нищить вільний дух газети. Почалися чвари, наклепи, суперечки: не маючи журналістського хисту, Качула надавав перевагу передруку, матеріалам з Інтернету і поступово усував від справ колектив. Проблеми вирішував одноосібно, і не

тільки творчі. Усе закінчилося скандалом, але громада, до кінця не розібравшись, вирішила, що єдина україномовна (хоча це неправда), єдина державницька (хоча це теж неправда), єдина наша... – і ми стали на бік Віктора Качули.

Не можу собі пробачити! Чому не розібралися, не дотямили, що Віктора треба зупинити, що це початок руйнації газети. Вона перетворилася на таке собі приватне ЗМІ дуже посереднього журналіста. Тоді Качула став на слизький шлях прибуткової своєї сутності – «професійного» українця. У Криму багато «професійних» росіян, які відверто паразитують на російській ідеї, але вперше я побачив «професійного» українця.

На мою думку, той скандал редактор спровокував навмисно – задля одноосібного керування виданням. Із редакції пішли талановиті журналісти, і це в Криму, де справжній журналіст-українець на вагу золота! А пан Качула почав реорганізацію без колективу, – тобто зайнявся тихесеньким рейдерством.

Допомогла випадковість – затвердили новий Податковий кодекс і фінансувати газету через «Просвіту» стало неможливо. Видання передали до Міністерства культури України і воно стало підрозділом державного Газетно-журнального видавництва.

А тепер прошу уваги усіх, хто «рятував» «КС» – писав доноси, пікетував редакцію, верещав про рейдерство киянських можновладців: ви рятували незаконного власника колись нашої, а тепер його, Віктора Качули газети. Редактор ганебно не виконав обов'язкової умови державного фінансування: не тільки не закрив свою фірму, але й розгорнув діяльність приватного підприємства під назвою «Об'єднана редакція газети "Кримська світлиця"». У «фірмі» було лише два працівники – Віктор Качула та головний бухгалтер. Все!

А журналісти були працівниками редакції газети «Кримська світлиця» Газетно-журнального видавництва. Відчуйте присмак корупції і морального безчестя – людина вводила в оману колектив, громадськість, державу. Маючи «свою фірму», він отримував платню із державного бюджету. Саме в цьому суть скандалу. Пан Качула дев'ять місяців відмовлявся викону-

ДЗВІН

вати розпорядження керівництва ГЖВ привести у відповідність до чинного законодавства фінансовий стан, і його звільнили. Так, із порушенням, тільки це інша справа.

Невже той, хто розв'язував цю «війну», не розумів, що відбувається публічне побиття кримського українства? Вороги від такого подарунка раділи до нестями. Нарешті!

Кримські квасні патріоти піднімали на «вуха» Інтернет за брак патріотизму в газеті, а ми шість разів потрапили до списку ЗМІ, «які розпалюють міжнаціональну ворожнечу». Не ганебна газетка «Русічі», а «Світлиця» – за уроки української мови та передовиці редактора. Недруги не змикали очей – вони чекали нових дурниць та отримували їх у вигляді наклепів, брехні, образ і... раділи.

Я розумію позицію учорашнього «побратима» з Української народної партії, який усе це робить задля реклами, – бо нема партійних здобутків, а восени вибори й треба показати хоча б якусь діяльність. Подивіться розсилку прес-служби УНП – близько сорока адрес. Там усі антиукраїнські ЗМІ, включаючи «Новий Регіон» і «Кримское время». Та Бог їм суддя, не варто забувати – зараз скрутний момент, тут уже не до честі й побратимства.

Але не можу зрозуміти позицію голови моніторингового комітету свободи преси в Криму. Із січня він не віддавав редакцію жодного разу, не подивився жодного документа, не вислухав колектив «КС», журналістів. Наші аргументи йому не відомі, він їх не знає і не хоче чути, однак з якою впевненістю друкує висновки. Невже і моніторинг автономної преси ви, пане, теж так робите?

P.S. Можна зрозуміти поведінку Віктора Качули: він рятує свій винахід – відмивання державних коштів через власну «фірму». Та що спонукає дописувачів у цей тяжкий для держави час черкати доноси на тих, із ким багато років стояли поруч на барикадах за вільну Україну, за український Крим?

Тих, хто не вірить написаному, запрошуємо до редакції. Колектив вам покаже, як працювали пан Качула і К°, а також майно, яке було колективним, але стало власністю «професійного» українця, котрий артистично навчився скиглити: «Подайте, Христа раді, на проп'ятані».

Леонід ПИЛУНСЬКИЙ

ПО-РУССКИ

Настало время рассказать о том, что происходило вокруг «Крымской светлицы» в последние годы и месяцы. Главный редактор Леонид Пилунский раскрывает особенности финансирования, редакционной политики и фатальных ошибок одного из своих предшественников, Виктора Качулы.

Есть такое явление – «профессиональный русский», «профессиональный украинец». Это когда деятель паразитирует на национальной идее, набивая собственный карман. Дело, которое было начато в далеком 1992-м, в свое время привлекло и вдохновило целую плеяду талантливых журналистов. А ведь украинский публицист в Крыму тогда был – на вес золота. Однако потом начались финансовые махинации, ссоры с коллективом, далеко не творческого характера. Сейчас «Крымская светлица» вышла на путь возрождения и обновления, освобождения от старых схем.

КЪЫРЫМТАТАР ТИЛИНДЕ

Бутунь энди сонъки йыллар ве айлар девамында «Крымская Светлица» этрафында насыл вакъиалар олып кечкенини икяе этмеге вакъыт кельгендир. Баш муаррир Леонид Пилунский селефлеринден бирининъ Виктор Качула тарафындан япылгъан фаталь хаталар, малие хусусиетлеринен, муарририет сиясетинен таныш эте. Аятла бойле бир адисе бар – «профессиональный рус», «профессиональный украин». Бойле эрбаплар миллий гъаенен паразит оларакъ файдаланып, озъ джебени толдуралар. 1992 сенеси башлангъан иш бир сыра истидатлы журналистлерге ильхам берди. О девирлерде исе Къырымда чалышкъан украин журналистлери пек аз эди. Лякин сонъра чешит малиенен багълы алдаваргъа ёл берильди, коллектив ичинде исе иджаттан чокъ узакъ давалар башланды. Шимдики «Крымская Светлица» янъыдан яратыла, денъише, эски схемалардан къуртула.

Галерея живопису караїмів

Галерея живопису караїмів, одного з найдавніших народів Кримського півострова, поповнилася новою колекцією портретів і пейзажів (21 одиниця), об'єднаних спільним задумом

Він виник у феодосійського художника Юрія Сулімова під час роботи над серією картин про місця, пов'язані з перебуванням у Криму Адама Міцкевича. У Бахчисарай і печерному місті Чуфут-Кале мистецькі дослідження творчості польського поета перетнулися з історією караїмів, їхніх унікальних святих і кенас.

— Коли пан Сулімов висловив бажання передати художніми засобами типові риси духовних пам'яток караїмів як корінного народу Криму, я відразу підтримала його, — сказала голова сімферопольського караїмського товариства «Чокрак» («Джерело») Галина Гладілова-Ормелі.

Так минулого року створювалася експозиція «Сучасний караїмський портрет». Майстру позували старійшина товариства Тамара Ормелі, яка пише вірші, збрала понад 260 афоризмів, а торік, у 90-літньому віці видала книжку «Все найкраще для гостя дорогого» про національні традиції, цікавих людей і події минулих років. Голова Духовного управління релігійних організацій караїмів України Давид Ель теж не відмовив художнику.

Після презентації минулої весни в Сімферополі першої колекції з вісімнадцяти портретів, над якою Юрій Сулімов працював кілька місяців, він повернувся до Польщі, де 15 років навчає молодь живопису та композиції.

Новий рік Юрій Сулімов зустрів у Феодосії, і знову — в дорогу. Тільки цього разу ближче: у Сімферополь і Бахчисарай, де живуть герої його полотен. Для творчої манери митця — традиційного реалізму (освіту здобув у Кримському художньому училищі імені Миколи Самокиша і Національній академії образотворчого мистецтва та архітектури) схожість із моделлю — не самоціль. Головним художник вважає створення образу, втілення духовного світу людини, а це краще вдається тоді, коли її добре знаєш.

— Не гадав, що позувати так складно, — сказав про два дні перебування натурником представник відомої караїмської династії медиків, професор Кримського національного медичного університету імені С. Георгієвського, доктор біологічних наук Костянтин Єфетов. — Але художник витримав мою непосидючість.

Такої ж думки про працю портретиста Олег Айваз, хоч позував лише кілька годин. А Борис Єфетов з інтересом спостерігав за процесом творчості Сулімова.

Незважаючи на характерні риси, притаманні етносу, портрети дуже різні. Сам автор особливості цього різноманітності експозиції вважає її тональне, кольорове вирішення. Він працював сангіною, олівцем і вугіллям. Малював переважно обличчя. Доповнили виставку пейзажі бахчисарайської зими, панорами Чуфут-Кале, дворики, де і нині

МИСТЕЦТВО

живуть караїми, кенаса в Сімферополі (де плекалася самотня караїмська культура).

— Кенаса в Сімферополі в інтерпретації художника — велична і трохи відчужена, — прокоментував картину голова всеукраїнської і кримської асоціації «Кримкарайлар», заслужений працівник культури України та Автономної Республіки Крим Володимир Ормелі. — Вона так і буде стояти холодною, доки її не передадуть караїмському товариству, щоб вдихнути в неї тепло.

Караїмська культура — живе уособлення кримської історії, що нараховує понад півтори тисячі років. Від дотику до персоніфікованих предметів, споруд, побутових речей, написаних Юрієм Сулімовим колоритно і з душею, виникає відчуття часового і просторового проникнення у її найглибші шари.

А мистецькі цінності колекції сучасного караїмського портрета спонукали директора Бахчисарайського музею-заповідника Євгена Петрова придбати кілька робіт митця для художньої галереї.

Створивши понад тридцять портретів, художник зізнався, що працюючи, немов пив воду з цілющого джерела. Струмки з нього тепер потечуть до литовського міста Тракай, де мешкають караїми, і в Польщу.

Валентина НАСТІНА

Юрій Сулімов. Ферус Софієна. Папір, сангіна. 2010 р.

Фотознімки Олексі НОСАНЕНКА

ПО-РУССКИ

Живописная галерея караимов, одного из древнейших народов Крымского полуострова, пополнилась новой коллекцией портретов и пейзажей и стала своеобразным диптихом произведений, объединенных одним замыслом. Он возник у феодосийского художника Юрия Сулимова.

Автор создал не просто портреты, которые предусматривают внешнее сходство человека, а портреты-типы, в которых выражено социальное состояние, биологические черты и духовные интересы этого редкого сегодня этноса — караимов-тюрков.

В Украине их насчитывается 1200, а в мире — около двух тысяч человек.

У автора ни один портрет не повторяет другой. Также были представлены пейзажи зимы в Бахчисарае, панорамы Чуфут-Кале и кенаса в Симферополе — святилище, где создавалась самобытная караимская культура, а также дворики, где и в настоящее время живут караимы.

КЪЫРЫМТАТАР ТИЛИНДЕ

Къырым ярымадасынынъ къадимий халкъларындан бирининъ-къараимлернинъ тесирли галереясы янғы портрет ве левхалар топламынъ толдурылды ве бир гъае иле бирлештирилип, санат эсерлерининъ озгюн бир тритихи олды. О, Кефе рессамы Юрий Сулимовда пейда олды.

Рессамнынъ суретлери — бу инсаннынъ тек тышкы бенъзевини косьтерген ресимлер дегиль де, бутунълери надир олгъан тюрк-къараим этносынынъ ичтимайи вазиятини, биолоджик чизгилерини ве маневий меракъларыны акс эткен портретлердир. Украинада оларнынъ сайысы — 1200, доньяда исе эки бинъге якъын инсан.

Портретлердеки адамлар миллий урбанен олгъанларына бакъмадан. Бундан гъайры мында Багъчасарай къышынынъ манзараларыны, Чуфут-Къаленинъ корюнишлери, Акъмесджит кенасалары, яни къараим медениети тешкиль олунгъан ибадетханелери ве земаевий къараимлернинъ яшагъан азбарлары такъдим этильген.

«Безумству хоробрих...»

На День українського флоту, 4 липня, в Севастополі відкрилася філія Національного військово-історичного музею України – Військово-морський музей. Він розташований в унікальній будівлі Михайлівської берегової батареї, частині легендарної Севастопольської фортеці, з якої починалась історія будівництва Севастополя. Відкриття стало можливим завдяки тісній співпраці мецената, колекціонера Олексія Шереметьєва з керівництвом Національного військово-історичного музею України та адміністрацією міста. Перша виставка під назвою «Героїчний Севастополь» триває й зараз

Будівля Михайлівської батареї спроектована ще 1834-го інженером-полковником К. Брюно й названа на честь великого князя Михайла Миколайовича. Ця унікальна оборонна споруда поєднала в собі розмах і вишуканість, властиві архітектурі палаців XIX століття.

Під час Кримської війни в казематах батареї містився шпиталь: стіни надійно захищали від бомб і ядер. Опісля споруда використовувалася як складське приміщення, ще пізніше у ній розташовувалися військові частини та підрозділи севастопольської артилерії.

У 1920 році в казематах Михайлівської батареї діяли курси артилеристів білої армії.

Друга світова війна залишила у стінах значні пошкодження. В одній із них і досі видно нерозірваний снаряд.

Незважаючи на різне функціональне призначення, батарея завжди пере-

бувала у віданні Військово-Морського флоту. У серпні 2009 року Міністерство оборони передало комплекс будівель Національному військово-історичному музею України. Згідно із наказом міністра оборони, тут почали створювати Військово-морський музей.

Проте через брак коштів музеї не відкрили б і донині, якби не колекціонер, меценат Олексій Шереметьєв. Завдяки йому за три місяці напівзруйнований засмічений склад набув вигляду, який мала споруда півтора століття тому. Меценат розмістив тут власну колекцію з 10 тисяч експонатів.

За витраченими грошима патріот не жалкує. «Я народився в Україні, – каже пан Шереметьєв. – Мені близьке й дороге все, що віками відбувалося на цій землі. Після 30 років усвідомив, що ми з собою нічого не заберемо, коли життя добіжить кінця. Побачивши цю унікальну споруду, я зрозумів, що повинен відновити її первісний вигляд. Це – моє покликання».

Варто відзначити, покликання Олексія Шереметьєва – не з дешевих. Але кожному часові властиве своє «безумство хоробрих». Хтось клав на вітар Вітчизни життя, хтось тепер віддає мільйонні статки, аби повернути сучасникам героїку минулих сторіч.

Олексій пам'ятає, як замирало серце, коли хлопчаком відвідував історичні музеї, як уявляв себе доблесним і відважним воїном. Цю гаму відчуттів хоче передати сучасним підліткам, які мріють про подвиги, цікавляться історією.

Про кошти меценат узагалі не схильний розмовляти. Проте начальник Національного військово-історичного музею Віктор Карпов задовольнив неврамовну журналістську цікавість, повідомивши, що на відновлення будівлі витрачено 25 мільйонів гривень, а на створення музейної експозиції – 5 мільйонів. І, схоже, це – ще не кінець. «В усьому світі музеї – неприбуткові організації. Прибутки є, але вимірюються вони не грошми», – переконаний пан Карпов.

Виставка «Героїчний Севастополь», що відкрилася у музеї 4 липня, – це численне зібрання цінних експонатів, які свідчать про становлення й розвиток Севастополя – міста-фортеці. Цікаво відображені періоди Кримської та Першої світової воєн, історія севастопольського гарнізону і військової артилерії часів революції та громадянської війни, трагічна евакуація із Криму армії барона Врангеля, а також події передвоєнного часу і Другої світової.

У тридцяти залах на площі понад 2 тисячі квадратних метрів виставлені різні види уніформи, зброї, зразки народної символіки. Серед експонатів – раритети, унікальні документи (власноручні креслення Тотлебена, особистий друк адмірала Лазарєва, оригінал тексту радіограми Фрунзе Врангелю з пропозицією скласти зброю, унікаль-

ПО-РУССКИ

Ко Дню украинского флота в Севастополе открылся филиал Национального военно-исторического музея Украины – Военно-морской музей, расположенный в старинном здании Михайловской береговой батареи. Уникальное строение, предназначенное для военных нужд, отличается изяществом дворцовой архитектуры XIX века.

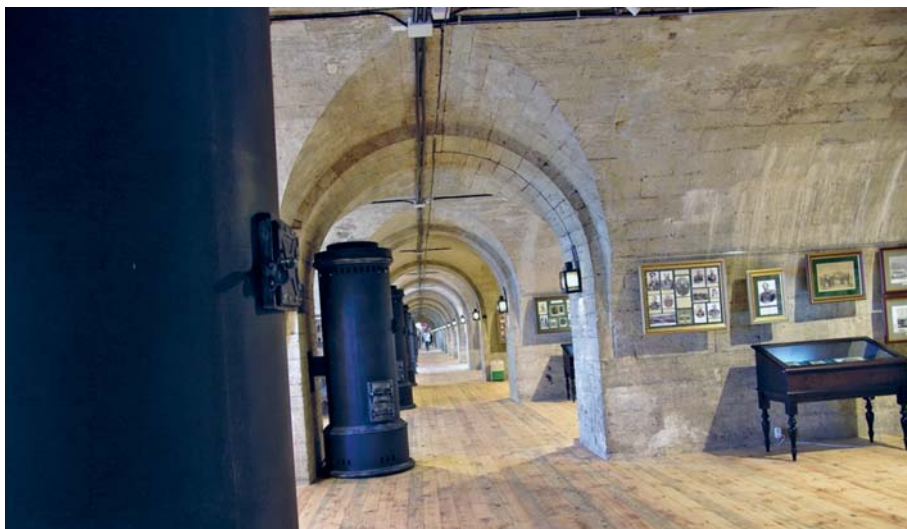
Во время Крымской войны тут был госпиталь. В 1920 году в казематах батареи действовали курсы артиллеристов белой армии.

Вторая мировая война оставила множество следов на стенах батареи. Неразорванные снаряды находили и во время строительных работ.

С годами памятник архитектуры ветшал, обростал мусором. В августе 2009-го Министерство обороны передало комплекс Национальному военно-историческому музею Украины для создания Военно-морского музея. Но так как здание требовало капитального ремонта, а денег не было, события развивались крайне медленно. Неоценимую помощь оказал меценат и коллекционер-патриот Алексей Шереметьев. Он за три месяца, вложив немалые средства, возродил этот шедевр архитектуры, придав ему первозданный вид. Именно так выглядела Михайловская батарея 150 лет назад. Ко Дню украинского флота в музее открылась выставка «Героический Севастополь».

О днягах Алексей Шереметьев говорить не любит. Главное – вернуть современным подросткам героизм былых сражений. «Я родился в Украине и мне дорого все, что происходило тысячелетиями на этой земле. Помню, как замирало сердце, когда подростком посещал исторический музей, как я воображал себя доблестным героем», – рассказывает меценат.

ні документи другої оборони Севастополя), флотські мундири різних часів і справжнє озброєння.

У відкритті музею взяли участь віцепрем'єр-міністр України Віктор Тихонов, міністр оборони України Михайло Єжель, голова Севастопольської міської держадміністрації Валерій Саратов, голова міськради Юрій Дойников, інші посадові особи.

Голова міської держадміністрації Валерій Саратов пообіцяв у районі Радіогірки (місце розташування музею) побудувати новий причал і всіляко сприяти розвитку цієї віддаленої від центру частини Севастополя.

Лідія СТЕПКО,
м. Севастополь

І РІДНА ПОЛТАВЩИНА, І РІДНИЙ СЕВАСТОПОЛЬ

Іван Горбуля народився 26 грудня 1918 року в селі Великих Будищах Гадяцького району Полтавської області. Із 16 листопада 1939 року – в армії. Від березня 1943-го воював із німецько-фашистськими загарбниками на Чорному морі, звільняв Новоросійськ, Тамань, Анапу, Керч. Із травня 1944-го до 1980 року служив у Севастополі.

Мічман Горбуля нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, медаллю «За відвагу» і багатьма бойовими нагородами.

По військовій службі Іван Сидорович іще 24 роки пропрацював на кількох роботах. А тепер – на заслуженому відпочинку.

У колі сім'ї, в Севастополі, де і мешкає донині, ветеран згадує пройдений шлях, рідну Полтавщину.

КЪЫРЫМТАТАР ТИЛИНДЕ

Акъярда Украина флотунынъ кунюне багъышланаракъ, Украина Миллий арбий-тарихий музейнинъ Арбий-Денгиз филиалы ачылды. О, Михайловская ялы батареясынынъ эски бинасында ерлешти. 19 асыр сарай мимарлыгъынынъ чизгилерини сакълап кельген уникаль бина арбий ихтияджлар ичюн къурулгъан эди. Къырым дженки вакъытгънда мында арбий хастахане ерлешкен эди. 1920 сенелери батарея казематларында Беяз орду артиллеристлери ичюн курслар тешкиль олунгъан ве ишлей эдилер.

Батареянынъ диварларында экинджи джиан дженкиннинъ де бир чокъ излери къалды: шимдики заманда биле, къуруджылыкъ ишлери вакъытгънда патламагъан снарядларны тапалар.

Йыллар девамьында бина эскирген, этрафтаки чѣплукъ чокълашты. 2009 сенесининъ август айында биналар комплекси Мудафаа Назирлигинеден Украина миллий музейининъ къолуна кечти. Онынъ фондлары эсасында Арбий-Денгиз музеи тешкиль олунмакъ керек эди. Лякин бинагъа капиталъ тамир керек олса да, ойле пара олмагъаны ичюн, ишлер еринден чокъ къыбырдамады. Эр кеснинъ частына бу ишке меценат, коллекционер (топламджы), ватанпервер Алексей Шереметьев киришти. Михайловская батареясынынъ бинасыны корип, о, баягъы пара масраф этип, учъ айнынъ ичинде шу архитектура шедеврини гъайрыдан тикледи, ве онынъ ильк корюнишини къайтарды. 150 йыл эвельси Михайловская батареясы тамам ойле эди. Украина флотунынъ Кунюне эм бина азыр эди, эм де онынъ ичинде «Героический Севастополь» («Къараманий Акъяр») деген серги ерлешти.

Алексей Шереметьев акъча акъкъында лаф этмеге севмей. «Мен Украинада догъдым, онынъ ичюн шу топракнынъ бинъйыллыкъ тарихы мен ичюн чокъ къыйметлидир. Осьмюрлик чагъымда тарихий музейлерден къалгъан теэссуратлар даа акъылымда, о заман къараманлырынъ джесюрлогини озюме ольчеп бакъа эдим...»

Ковдри завжди не вистачає

Ковдри завжди для когось не стає. І скільки б не переконували, що й ногам вашим тепло, і спині, і навіть комфортно на душі, – вірите ви лише, допоки вам про це невтомно нагадують

Тож раптом стало зрозуміло, що кримськотатарський народ прагне зберегтися як нація і спільна ковдра його не гріє: він хоче мати свою, із національним візерунком, таким, який колись прабабуся ткала.

На початку третього тисячоліття під егідою Всеукраїнського інформаційно-культурного центру Сімферополя та низки кримськотатарських громадських організацій відбулося кілька «круглих столів», де обговорювався стан кримськотатарської освіти та культури.

І ось авторитетні діячі та лояльні установи вирішили повернутися до цих питань знову, запросивши журналістів та, звичайно ж, владу автономії. «Добра воля» кримської влади щодо участі в цьому заході обмежилася, здається, лише тим, що для поважного зібрання було надано залу в приміщенні Ради міністрів АРК. Але ні дискусії, ні пошуків спільного рішення не відбулося – бракувало саме тих людей, слово яких мало б стати визначальним. Зокрема, голови Ради міністрів АРК Віктора Плакіді (який обіймав цю посаду на той момент), міністра культури АРК Олександра Єрмачкова, міністра освіти і науки автономії Валерія Лавро-

ва... Тож і спілкувалися по-сімейному: похвалилися певними здобутками, поплакалися через задавлені проблеми, що набули вже хронічної форми.

Найболючіше для кримських татар – це, звичайно ж, занепад рідної мови, котрий призводить і до занепаду культури, яка нагадує квітку, що, замість рідної гілки, переповненої соком, п'є воду зі склянки. Голова Рескомітету АРК у справах національностей та депортованих громадян Едем Дудаків готовий бити на сполох: татарська мова зникає! Він наголосив також на змінах обличчя Криму, в якому дедалі менше архітектурних пам'яток кримських татар, споруд, що зберігають дотик їхніх рук і таланту.

А голова асоціації кримськотатарських працівників освіти «Мааріфчі» Сафуре Каджаметова навіть дорікнула українцям: десять років тому їхня організація допомагала «державномовним» відкривати українські класи, а ось тепер зворотної допомоги від них не спостерігає.

Та сплинемо це на емоції, бо ж на сьогодні кримськотатарських шкіл удвічі більше, ніж українських, а долю національних класів (тут ми з нашими братами в «рівних умовах») дозволили визначати місцевій владі, тож близь-

ко року тому половину україномовних класів готували до закриття.

Але не будемо знову сіпати оту радянську ковдру!

Пані Каджаметова пригадує, що до депортації в Криму було 37 шкіл із кримськотатарською мовою навчання, а ось тепер вісім тисяч дітлахів узагалі не вивчають батьківської мови. А далі каже: «Планувалося відкрити 40 кримськотатарських шкіл і 22 перепрофілювати!»

Але треба нагадати, що злочини проти кримськотатарського народу коїла не Україна.

Звичайно, соромитися за українську владу, яка ухвалила або не ухвалила те чи інше рішення, пересічним громадянам не треба. Та все ж не дуже приємно було довідатися зі слів декана факультету кримськотатарської і східної філології Таврійського національного університету Айдера Меметова, що найважливіше для кримськотатарського народу питання його офіційної реабілітації у 2004 році вже було проголосоване Верховною Радою України, але заветоване президентом Кучмою, ідеологи якого нібито планували з допомогою кримських татар придушити росіян, а потім асимілювати (українізувати?) і кримськотатарський народ. І хоча круглі столи передбачають різні думки та позиції, але, як на мене, з подібними висловлюваннями треба бути дуже обережними. Аналогічне звинувачен-

За круглим столом

Сафуре Каджаметова
та Владислав
Єрмаков
Поет Різа Фазил
Едем Дудаків

ПО-РУССКИ

Одеяла всегда не хватает. В советское время нас убеждали, что все в порядке и всем нам тепло. Но демократические новации дали нам право голоса. Вышли на первый план проблемы крымскотатарского народа – развитие его языка и культуры. Десять лет назад прошел целый ряд круглых столов, посвященных этой проблематике. Что же изменилось с тех пор?

Итогом, а также нынешней ситуации и был посвящен «круглый стол», который состоялся в Большом зале Совета министров.

Но вот беда! Собрались только свои. Ни министра просвещения и науки, ни министра культуры, тем более премьер-министра в зале не было.

Так что диалога не получилось. Председатель ассоциации работников просвещения «Маарифчи» Сафуре Каджаметова рассказала, что крымскотатарский язык находится в упадке – 8 тыс. школьников не изучают его вообще. Прозвучали упреки в адрес президентов Кучмы и Ющенко, которые так и не дали ходу решению Верховной Рады Украины 2004 года о реабилитации крымскотатарского народа. Закаленный в парламентских битвах, Рефат Чубаров призвал крымских татар спросить себя: стремятся ли они реально поддерживать свой язык и культуру?

А у культуры действительно состояние плачевное, особенно что касается декоративно-прикладного искусства – из 50 его разновидностей осталось чуть больше пяти. А реально в активе одна ткачиха и одна вышивальщица. Остро стоит и вопрос крымскотатарского информационно-культурного центра.

ДЗВІН

ня закидалося і президенту Ющенкові, який, щоправда, таки міг би за п'ять років здолати оте сумнозвісне вето.

На відміну від попередніх промовців, натренований у парламентських битвах депутат ВР України Рефат Чубаров зберігав толерантність. Він закликав кримськотатарську спільноту до самопожертви в ім'я збереження найдорожчих цінностей. «Хочеш мати свою

мову, школу, культуру? Не вбивай усе це, видаючи російськомовну газету», – натякав він на позицію редактора «Голосу Криму».

Мали слово і провідні діячі кримськотатарської культури: композитори Мерзіє Халітова та Ельвіра Емір, письменники, мистецтвознавці. Гірко було довідатися, що з 50 різновидів кримськотатарського образотвор-

чого мистецтва лишилося трохи більше п'яти. Десь у Судацькому районі живе одна ткаля, а ще в інформаційно-культурному центрі виставлялися роботи старенької вишивальниці. Разом із тим показ національного одягу збирав аншлаги в Кримському республіканському краєзнавчому музеї. «Культура будь-якого народу належить усьому людству», – слушно підсумувала сказане заслужений діяч мистецтв АРК Ельміра Черкезова, відкидаючи обезбарвлене та безлике поп-мистецтво.

Аналізуючи зміни останнього десятиліття, присутні з гіркотою зазначили: необхідного для музею приміщення як не було, так і немає, Ханський палац зберіг одні лише стіни, спорудження кримськотатарського культурного центру досі і не побачило бюджетних коштів – витрати взяла на себе турецька сторона. Але цей центр таки буде у самому центрі міста – з просторим музеєм, на великій земельній ділянці.

Про Всеукраїнський інформаційно-культурний центр, щоправда, подібно не скажеш – вологе напівпідвальне приміщення спонукає замислитися передовсім про здоров'я, а лише потім – про культуру. Втім, українці не скаржаться. Бо не той чемний господар, хто сідає на покуті і бере найбільшу ложку.

Тамара СОЛОВЕЙ

Зулейха Бекирова, майстриня кримськотатарської вишивки, та її роботи

Фотознімки Олексі НОСАНЕНКА

КЪЫРЫМТАТАР ТИЛИНДЕ

Ёргъан даима къыскъа ола. Совет девиринде бизге, эр шей еринде ве бизлер раатмыз, деп ишандыра эдилер. Амма демократик янғылыкълары бизим сёзге акъкъымызны аяткъа кечирдилер. Биринджи сырагъа къырымтатар халкъындаки тиль ве медениетининъ инкишафы меселелери чыкътылар. Он йыл эвельси бу меселеге багълы мевзуларда бир сыра «тёгерек маса»лар кечирильди. О вакъыттан насыл денъишмелер булунгъан экен?

Нетиджелерге ве бутунъки вазиятке багъышлангъан «тёрегек маса» Назирлер Шурасынынъ Буюк залында отъкерильди. Амма, языкълар олсун! Ялынъыз озъара топлашув олды. Не де Маариф ве илим назири, не де Медениет назири, баш назир акъкъында сёз биле ачылмай, залда ёкъ эдилер. Яни диалог булунмады. «Маарифчи» адлы маариф ишлери ассоциациянынъ ребери Сафуре Каджаметова къырымтатар тили гъайып олмакъта деп, бильдирди. Мектеп талебелерден 8 бинъи бу тильни асыл да огренмейлер. 2004 с. Къырымтатар халкъынынъ реабилитациясы боюнджа Украина Юкъары Шурасынынъ къарарына ёл бермеген президент Кучма ве Ющенкога юзюне урулды. Парламент урушларында чокъ сыналгъан Рефат Чубаров къырымтатарларгъа мураджаат этип, олар акъкъаттан да озъ медениети ве тилине къолтутмакъ истегенлерини озюнден сорамагъа чагъырды. Медениет исе, керчектен де, хор вазияетте. Хусусан, амелий санатны алсакъ, 50 чешитинден бештен бир аз зияде тюрлюси къалды. Даа да догърусыны айтсакъ – бир нагъышчынен бир токъмаджы бар. Малюмат ве медениет меркезининъ мейдангъа кетирюв меселеси де даа чезильмеди.

Чи є альтернатива позбавленню волі?

Нещодавно у Сімферополі відбувся «круглий стіл» на тему «Підліткова злочинність: тюрма та альтернативи, або «важкі» діти – загальне піклування». Засідання провели громадська організація «Айболит» (м. Сімферополь) і Кримський республіканський Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

На захід запросили працівників Сімферопольського слідчого ізолятора, карно-виконавчої інспекції, відділу кримінальної міліції у справах неповнолітніх Головного управління МВС України в АР Крим, різних Міністерств АРК, управління у справах дітей, представників церковних конфесій, громадських організацій і благодійних фондів.

Тема дитячої та підліткової злочинності не нова. Такі проблеми, як насильство, жорстокість, криміналізація дитячого і підліткового середовища, актуальні й зараз.

Позбавлення волі – це лише покарання за злочин. Але, як відомо, насильство породжує насильство. І що в такому випадку є засобом виховання підлітка, який скоїв правопорушення? Як запобігти переступу? Чи є перспектива уникнути тюремного оточення у хлопця чи дівчини, які одного разу стали на недобрий шлях? Та ось парадокс! Суспільство, однозначно засуджуючи зло-

чинність, існує за принципами «подвійної моралі». Чи зможемо ми запропонувати підліткові щось замість сумнівних цінностей злочинного світу?

Для того, щоб отримати відповіді на ці та інші запитання, ми звернулися до керівника громадської організації «Айболит» Олени Філіп'євої.

– **Олено Анатоліївно, розкажіть, будь ласка, як виникла ідея надавати психологічну допомогу неповнолітнім, що перебувають у слідчому ізоляторі?**

– Люди, які опинилися у в'язниці, а підлітки особливо, потребують психологічної допомоги та підтримки. До слідчого ізолятора найчастіше потрапляють діти з так званої «групи підвищеного ризику» – заражені ВІЛ/СНІДом, із проблемних сімей, без належного виховання та нагляду дорослих, із низьким рівнем доходів, браком освіти, які вживали алкоголь, наркотики, скоювали злочини, займалися проституцією. Як показує практика,

на волі таких дітей дуже важко залучити до будь-яких профілактичних програм, занять, а у тюрмі вони «дозволяють» дорослим наблизитися.

У роботі нас дуже підтримують Управління департаменту з питань виконання покарань в АР Крим і Сімферопольський слідчий ізолятор. Ми також співпрацюємо з об'єднанням церков Євангельських християн-баптистів, який за сприяння Менонітського центрального комітету реалізує довготривалий проект «Покоління ризику. Крим» (профілактика ВІЛ/СНІДу серед неповнолітніх у Сімферопольському слідчому ізоляторі).

У нашій команді є різні люди: і професіонали-психологи, і консультанти. Дехто пройшов власну «тюрмну школу», тому розуміє цих підлітків, як ніхто, і може підказати шлях виходу із кримінального кола. Усіх об'єднує велике бажання допомогти іншим змінити життя. За фахом я – лікар-нарколог, працюю з людьми, які мають алкогольну та наркотичну залежності, соціальні проблеми.

– **Із якими труднощами стикаються неповнолітні, опинившись у слідчому ізоляторі?**

– По-перше, це проблема ізоляції, яку психологічно тяжко пережити. Відбувається процес відсторонення від звичних побутових умов. По-друге, матеріальна скрута. Інколи у СІЗО забирають «підопічного» влітку, легко вдягнутого. Як відомо, слідство іноді триває не один місяць. Добре, якщо є кому принести передачу, а підліток із інтернату в такому вигляді може ходити до настання холодів. Адміністрація, звичайно ж, вживає певні заходи, але ж факт залишається фактом. По-третє, взаємостосунки у камері. Не кожен підліток морально та фізично готовий до таких випробувань. Твердість і силу поважають усюди, а в СІЗО тим паче.

Нам дозволяють контактувати з неповнолітніми від перших днів їхнього перебування у слідчому ізоляторі. Цей період – пік кризи. Їм у такий момент потрібно лише одне: щоб із ними хтось поговорив. Працівники СІЗО – люди у погонях «при виконанні». Усі вони – частина системи, і не завжди ставлення до заарештованих співчутливе.

Ми ж – люди цивільні, особливі. Нам юнаки можуть і побідкатися. Один каже: «Я просто скучив за мамою». Інший: «Я боюсь». Встановити довірливі взаємини, допомогти – головне наше завдання.

– **Як швидко адаптуються підлітки?**

– Доволі таки скоро, важко тільки з початку. Ті, хто потрапляють повторно, приходять, як до себе додому. Для таких, котрі оберталися в кримінальному середовищі, опинитися в тюрмі означає підвищення власного статусу. Є так звані випадкові. Їм справді тяжко. Окрема категорія вважає покаран-

ПО-РУССКИ

Тема детской и подростковой преступности не нова. Такие проблемы, как насилие, жестокость, криминализация детской и подростковой среды, сегодня актуальны.

Недавно в Симферополе состоялся «круглый стол» на тему «Подростковая преступность: тюрьма и альтернативы, или «Трудные» дети – общая забота». Заседание провели общественная организация «Айболит» (г. Симферополь) и Крымский республиканский центр социальных служб для семьи, детей и молодежи. Были приглашены представители Симферопольского следственного изолятора, уголовно-исполнительной инспекции, отдела криминальной милиции по делам несовершеннолетних Главного управления МВД Украины в АР Крым.

Государственная и региональная программы преодоления детской безнадзорности, рассчитанные на 2006–2010 годы, предлагают довольно эффективные меры по профилактике и предотвращению преступности, нацеливают на взаимодействие различных государственных служб и ведомств. Достаточно ли этого?

Лишение свободы – это лишь наказание за преступление. Но, как известно, насилие порождает насилие. И что в таком случае является средством воспитания подростка, который совершил злодеяние? Как предотвратить его? Но общество, однозначно осуждая преступность, действует по принципу «двойной морали». Сможем ли мы предложить подростку что-то вместо сомнительных ценностей преступного мира?

Эти вопросы беспокоят руководителя общественной организации «Айболит» Елену Филиппеву.

ня щодо себе несправедливим. Найважче – очікування суду. Це – як своєрідний рубікон. Якщо вирок незаслужений, приймають погано, іноді виникають думки покінчити з власним життям. У неповнолітніх з'являється відчуття, що їх скривдили, тож вони починають неадекватно сприймати дійсність.

– Із якими проблемами стикаються засуджені неповнолітні на волі?

– Вирішувати, яким чином жити на волі, підліток повинен, іще перебуваючи у в'язниці. Бо це – відправна точка його перевтілення. «Відсидка», як правило, ні до чого доброго не призводить.

Основна мета нашого проекту – змінити мислення підлітка, його ставлення до навколишнього світу, до себе. Хлопцю, якого в дитинстві залишили батьки і він опинився в дитячому будинку, важко повірити, що його життя взагалі цінне, що є люди, яким він небайдужий. Щоб почати жити по-новому, підліткам дуже важливо знати: щире каяття за скоєні злочини і помилки веде до прощення. Усвідомлення цього вселяє в них надію і дає сили долати труднощі. Змінюючи світогляд, вони починають поводитись зовсім інакше, поважати своє життя та інших. Ми намагаємося прищепити їм принципи, цінності, засновані на християнській моралі.

У більшості наших підопічних немає мети, немає орієнтира. Так, є благі наміри жити краще. А як це зробити – не знають. Не загубитися, знайти себе – саме в цьому і є сенс нашої роботи.

– Ви працюєте з неповнолітніми вбивцями? Якою мірою тема підліткової жорстокості актуальна?

– Актуальна, і дуже! Наведу яскравий приклад. Це, як кажуть, класика. Підліток стоїть на обліку в нарколога. Неповна сім'я – немає батька. Працювали вдвох охоронцями гаражів. Майже щодня – випивка, гулянки. Одного вечора згвалтували дівчину. Щоб вона нікому нічого не розповіла, підлітки її вбили. Тіло жорстко понівечили лопатою та спалили. Невдовзі злодіїв заарештували. В ході слідства стало відомо, що вони перебували в стані сильного алкогольного сп'яніння. Коли їх спитали, як усе відбувалося, то відповіли, що, мовляв, нічого не пам'ятають. Скоєння злочину під впливом алкогольної інтоксикації – безумовно, обтяжувальна обставина.

Ось іще приклад. Не вбивство, але... У школі хлопці напоїли дівчину, роздягли її та зняли, розважаючися, на мобільний телефон, а потім відео розмістили в Інтернеті. Що це? Безперечно, жорстокість!

Але головна проблема – байдужість. Кажуть: від любові до ненависті один крок, і навпаки. А інша розумна людина додала: «А від байдужості до любові – ціла прірва». На превеликий жаль, душевна черствість усе більше і більше обплутує наше суспільство, кожного з нас.

– На Вашу думку, чи позитивно впливає на підлітка позбавлення волі? Може є якась альтернатива?

– Існує судження, що позбавлення волі – це вже покарання. Про те, що потрібно робити добро, деякі підлітки не замислювались, а іноді навіть і не чули. Вони живуть за іншими законами, де перемагає сила, щиро їй відверто вірять у те, що за гроші можна купити і зробити будь-що.

У свідомості народу вкорінилося таке уявлення: чим гірше буде людині там (у тюрмі), тим жорсткіше покарання, тим краще вона переживається. Риторичне запитання: чого ми очікуємо від позбавлення волі – покарання чи виправлення?

А відчуття безкарності, що оселяється у деяких «гарячих» головах, мусить змінитися усвідомленням невідворот-

ності покарання. Перед законом усі мають бути рівними. У нас, навпаки, карають тих, хто не зміг відкупитися. Безкарність породжує всюдозволеність. Такого не повинно бути.

Слід терміново відновлювати інститут, навіть, якщо хочете, культ здорової міцної сім'ї. Лікуючи хворобу, треба усувати саме її причину, а не займатися ліквідацією наслідків. У цьому, вважаю, запорука успіху.

– І останнє запитання. Чи багато попадає за ґрати дітей із благополучних сімей?

– Набагато менше, ніж із проблемних. Утім відсутність у родині одного з батьків – це головний фактор потрапляння підлітка в групу ризику. Тоді він у кілька разів схильніший до алкоголізації, наркоманії та має більше шансів долучитися до поганої компанії або підпасти під вплив інших негативних явищ. Тому, як я вже казала, потрібно в масштабах держави приділяти дуже пильну увагу формуванню умов для існування нормальної, міцної, повної сім'ї як основної складової нашого суспільства.

Всесвіт створений за духовними законами, тільки не всі їх дотримуються. Який шлях оберемо для себе та наших дітей – залежить від нас!

Артур БЕРКУТ,
Людмила БОЖЕНКО

Фото з архіву громадської організації
«Айболит»

Державне підприємство «Торговий дім “Лаванда”» ІЄЛР УААН

виставляє на аукціон пропозицію з оренди нежилых приміщень: кабінет № 42 загальною площею 38,6 кв. м і кабінет № 46 загальною площею 34,2 кв. м, що розташовуються за адресою: м. Сімферополь, вул. Київська, 150, 4 поверх.

Заявки на участь в аукціоні приймаються за адресою: 97453, м. Сімферополь, вул. Київська, 150. Конт. тел.: (0652) 560-007.

Заявки приймаються протягом 20-ти календарних днів.

КЪЫРЫМТАТАР ТИЛИНДЕ

Балалар ве осьмюрлер арасындаки джинаетчилик мевзусы чокъ вакъытлар девамында бардыр. Амма зорбалыкъ, гъаддарлыкъ, бала ве осьмюрлер даиресинде криминалликнигъ кучълешюви бу куньлерде пек актуальдир.

Якъын заманларда Акъмесджитте «Осьмюрлер арасындаки джинаетчилик: апсхане ве дигер усуллар, я да «къыйын» балалар – умумий имае» деген гъает меракълы мевзу боюнджа «тёгерек маса» кечирильди. «Тёгерек масаны» Акъмесджитте чалышкъан «Айболит» ичтимаий тешкиляты Кырымда аиле, бала ве генчлик боюнджа ичтимаий хызметлер Джумхурий меркезинен бирликте тешкиль эттилер. Бу тедбирге Акъмесджиттеки араштырма изоляторнынъ, джинаетчилик боюнджа иджраджы инспекциянынъ, КъМДж-инде Украина Ички Ишлер Назирлиги Баш Идаресининъ кемалат яшына кельмеген генчлернинъ ишлери боюнджа криминаль милициянынъ, бир сыра назирликлернинъ хадимлери давет этильдир.

2006-2010 сенелер девамында балалар арасындаки бакъымсызлыкъкъа къаршы чалышмакъ узъре Девлет ве Региональ программалары ишленильген. Бу программалар джинаетчиликнигъ огюни алуvgъа бинаэн пек тесирли васталар тевсие эте, чешит девлет хызметлерни ве идарелерининъ берабер чалышмакъкъа меджбур эте. Бу етерлими, аджеба?

Азатлыкътан марум этмеси – джинает джезалавынынъ ялынъыз бир дереджесидир. Амма, белли ки, зорбалыктан тек зорбалыкъ догъа. Бойле исе, джинает япкъан осьмюрни тербиеледжек дереджеси не экен? Джинаетнигъ огюни насыл алмакъ? Джемаат, джинаетчиликке озъ къыйметини кескенде, «эки юзлю ахлякъ» принципине эссланып аркет эте. Бизлер осьмюрге «о бир тарафындаки» джинаетчилик дюньясынынъ «къыйметлери» ерине бир шейлер тевсие этип олурмызмы? Бу суаль даиресини «Айболит» ичтимаий тешкилятынъ ребери Елена Филиппева котерди.

Ніч на Купала, коли казка стає реальністю

У ніч Купальську
Кличем Вогонь Святий Сварожий.
Дух праведний, великий, Божий.
Могуть палючу Богів Рідних.
Прийди до нащадків гідних!
Прийди, Боже, і похід у казку освяти!

Із 10 на 11 липня в мальовничому куточку кримських гір, неподалік від середньовічної фортеці Фуни, одного із оборонних об'єктів князівства Теодоро, під горою Демерджи (Коваль) відзначалося світле свято Івана Купала. За прадавніми слов'янськими переказами й легендами, у ніч на Купала можливо все: священна злука вогню і води, землі й неба, людей і божественних сил, а ще – народження вогняної квітки папороті. Загалом, усе, що нам в урбанізованому світі може видатися не дуже важливим чи другорядним, але таким добрим і казковим, чого й бракує почасти у міських джунглях.

Традиційно, ось уже три роки поспіль, це ведичне свято під назвою «Ніч на Купала», яке доволі органічно увійшло в християнську культуру, проходить з ініціативи працівників газети «Кримська світлиця» за активної участі молоді – студентів кримських вишів. Усебічну підтримку в організації дійства надали Кримське відділення Спільки майстрів ковальського мистецтва України, а також усі ті, кому не байдужі надбання нашої культури, а відтак і майбутнє.

Цьогоріч засновники не тільки змінили місце проведення акції, але й намагалися максимально наповнити її вогняними обрядами, адже суть Купала – очищення. Наприклад, представники сімферопольської общини старовірів «Світанок Сварожий» допомогли влаштувати проходи крізь вогняну стіну, гарячою дорогою босоніж (по вугіллі), традиційні стрибки через купальську ватру, хороводи навколо полум'яних коловратів для пошуку пари неодруженим хлопцям і незаміжнім дівчатам, пускання вогневиць (човників зі свічками) на воду. Охочих спробувати було чимало, та за таких умов: гарний настрій, бажання та відсутність алкоголю у крові! До речі, останній обряд, за словами старовірів, має продовження на День Бога Перуна. Але це вже інша історія...

На свято «Ніч на Купала» приїхали гості з Сімферополя, Алушти, Феодосії та інших міст півострова. Усі вони мали змогу не тільки побачити театралізоване дійство-казку у стилі ленд-арту, коли декораціями стають лісові галявини та озера, а й побути акторами – всі учасники могли випробувати себе у різних ремеслах і майстер-класах: навчитися плетінню вінків, виготовленню купальських ляльок і прикрас, виконанню основних фігур фаєр-шоу, базових елементів історичного фехтування тощо. Багатьох зацікавила лекція у студії ведичних знань «Квітка папороті» про устрій слов'янських родин і їхнє світобачення, п'ядеву систему вимірю-

вання довжин. Закріпити почуте на практиці змогли у ході змагання. Слухачі розділилися на дві команди: хлопці назвали свою «Семаргл» (за віруванням наших предків він вважався Сварожичем, – покровителем животворного вогню), а дівчата – «Відьми» (від слова відати – знати). І хоча суперництво було досить активне, але перемогли дружба і взаєморозуміння.

Закінчилося свято зустріччю світанку учасниками та гостями на Фуні. Усі висловили сподівання, що наступного року казка і диво очищення теж здійсняться.

Катерина КРИВОРУЧЕНКО

Фотознімки Олексі НОСАНЕНКА

ПО-РУССКИ

С 10 на 11 июля недалеко от крымской крепости Фуна, под горой Демерджи, был отмечали светлый праздник Купала. В эту ночь, по старым славянским преданиям, возможно все – союз огня и воды, земли и неба, людей и божественных сил, а еще – рождение цветка папоротника...

Традиционно, вот уже третий год подряд, этот древний ведический праздник, который органично вошел в христианскую культуру, организовывается по инициативе сотрудников «Крымской светлицы», при активном участии крымской молодежи – студентов разных крымских вузов. Всестороннюю поддержку оказало Крымское отделение Союза мастеров кузнечного искусства Украины, а также все те, кому не безразлично наше наследие, а значит и будущее. Участники попытались возродить древние огненные обряды, испытать себя в разных ремеслах и забавах.

КЪЫРЫМТАТАР ТИЛИНДЕ

Июльнинъ10-джи кунюнден 11июльге къадар Фуна къырым къалесининъ янынъда, Демирджининъ тюбюнде Купала байрамы кечирильди. Эски славян риваетлерине коре, бу байрам куню эр бир шей олмакъ мумкюн – атеш ве сувнынъ, кок ве топракнынъ, инсан ве иляхий къуветлерининъ бирлиги, ве даа эгерэльти отуннынъ догъувы.

Адет узъре, энди учъ йылдан берли, бу къадимий ведик, христиан медениетине терен кирген, байрам, «Крымская Светлица»нынъ хадимлери тарафындан ве къырым яшларынынъ – чешит алий юртлары студентлерининъ фааль иштираклары иле тешкиль этиле. Бу ишке Украинанынъ демирджи санатнынъ усталары Бирлигининъ Къырым боллоги ве аслы да бизим кечмишимизге первасыз къалмагъанлар эр тарафлама къол туттулар. Мусафирлер шу атешли мерасимлерни гъайрыдан тиклемеге истеп, чешит зенаат ве эгленджелерде иштирак этмеге тырыштылар

Сутність вогню – думки... емоції... дії...

Така назва першої персональної фотовиставки кореспондента газети «Кримська світлиця» Олексі Носаненка. В експозиції представлено понад двадцять світлин, кожна із яких демонструє один із першоелементів – вогонь у різних його іпостасях... Вогонь-творець і вогонь-руйнівник, вогонь-свято і вогонь-сум, вогонь-містика і вогонь-реальність... Але це все – слова, а сутність – в емоціях...

Першими виставку побачили мешканці та гості кримської столиці у виставковій залі Всеукраїнського інформаційно-культурного центру. А на початку липня автор переніс її до «виставкової зали» матушки-природи, на гору Демерджи, що неподалік від селища Лучистого біля Алушти.

Нововведення в організації заходу, використання природних ландшафтів для розміщення експозиції, зокрема, жага до експериментів дали можливість фотографуванню продемонструвати власне бачення взаємин людини і вогню якнайширшому загалові. Крім того, Олексі й глядачам вдалося зазирнути за лаштунки мистецтва у стилі ленд-арту. Світлинний майстер розмістив у тіні багатівікових дерев, поряд із кінною стежкою поблизу від «Долини привидів». Вершини і туристи зупинилися і з зацікавленням розглядали фото, знайомилися з автором і ділилися з ним своїми враженнями від побаченого, пропонуючи ідеї на майбутнє...

– До персональної виставки я йшов кілька років. Ще й зараз не впевнений, чи зробив усе, що міг би. Звичайно, немає меж досконалості, але навіть найважчий шлях починається з першого

кроку. Гадаю, що підготую як мінімум іще три експозиції, – поділився планами на майбутнє фотограф. – Адже є й інші першоеlementи – вода, повітря і земля. Сподіваюся, мені вдасться показати і їхню сутність за допомогою фотооб'єктива.

Також Олексі зазначив, що праця зі стихіями має певні особливості, у тому числі й містичні. Під час роботи над «вогняною виставкою», наприклад, загорілася кімната автора. Випадковість? А може й ні...

– Це мене не зупинить, а тому чекайте на наступні зустрічі, – зауважив на відкритті експозиції художник.

А упорядниці виставки Ольга Носова відкрила ще одну маленьку авторську таємницю:

– Олексі по секрету сказав мені, що тут, на його думку, не вистачає рудої дівчини. Це також прояв вогню. Сподіваємося, що у наступних персональних він передбачить і такі нюанси.

На відкритті були присутні друзі й колеги автора. Зокрема, Олег Криворученко, голова Кримського відділення Спілки майстрів ковальського мистецтва України, сказав, що нарешті йому вдалося поглянути на вогонь у житті, а не крізь вогонь на життя, як це щодня

Віра. Сімферополь, 2010

Деструкція. Судак, 2009

відбувається у кузні. Олексі Носаненко подякував кримським ковалям, із якими працює вже понад три роки, котрі завжди готові продемонструвати йому секрети ковальського мистецтва і місце вогню у цьому дійстві.

Варто зауважити, що до персональної виставки автор брав участь у кількох спільних фотопроєктах. Зокрема, його світлинні стали яскравою органічною частиною експозиції «Люди... Три крапки» (колективний фотопроєкт «Вільний політ») і ковальської виставки, яка відбулася у рамках «круглого столу» на тему: «Народні ремесла як носії культури» (пізніше демонструвалася у Музеї міста Сімферополя).

Роботи Олексі є у приватних колекціях не тільки в Україні, а й у Росії, США, Фінляндії, Австрії тощо. Попри те, що доробок автора чималий, він переконаний, що демонструвати варто тільки найособливіше.

Прикметно, що подія співпала з ювілеєм фотографа – його тридцятиріччям. Збіг? Як знати... За словами Олексі, йому просто захотілося показати власну історію – про вогонь в об'єктиві фотокамери...

Катерина ГВОЗДЬОВА

Фотознімки Олексі НОСАНЕНКА,
Кирила БЕКЕТОВА, Валерії ВАРЛАМОВОЇ

ПО-РУССКИ

«Сущность огня – мысли... эмоции... действия...» – это название первой персональной выставки фотографа «Крымской светлицы» Олексі Носаненко. Работы «рассказывают» о сущности одного из первоэлементов – огня: от деструкции до созидания и уюта...

Сначала открытие выставки состоялось в крымской столице в выставочном зале Всеукраинского информационно-культурного центра, а в начале июля автор перенес ее в «выставочный зал» матушки-природы на гору Демерджи, рядом с селом Лучистым под Алуштой.

Это дебют фотографа и в организации персональной выставки, и в использовании природных ландшафтов для экспозиции. Но, благодаря тяге к экспериментам, Олексі удалось не только показать людям свои работы, но и приоткрыть для зрителей занавес искусства в стиле ленд-арт, когда основой творчества становится нетронутый пейзаж.

КЪЫРЫМТАТАР ТИЛИНДЕ

«Крымская Светлица»нынъ фотокоры Олексі Носаненконнынъ биринджи шахсий фотосергиси «Атешининъ майети – фикирлер... Дуйгъулар... Арекетлер...» деп адлангъды. Онынъ ишлері биринджи элемент - атешининъ майети акъкъында икье этелер: виран этювден къынтав яратувына къадар.

Биринджи оларакъ серги Къырым пайтахтында Бутонукраин информацион-медений меркезининъ серги залында олып кечти, июльнинъ башында исе муэллиф оны «табиатнынъ серги залына», яни Демирджи дагына, Алуштанынъ янындаки Лучистое (Демирджи) коюна авуштырды.

Бойле шахсий сергининъ тешкиль этилови ве экспозиция оларакъ табият ландшафтларнынъ ишлетиливи фоторессам ичюн ильк теджрибе эди. Олексаннинъ чешит экспериментлерге олгъан ынтылувы сейирджицерге озъ ишлерини косьтермеден гъайры, иджатнынъ эсасы оларакъ тийильтмеген пейзажнынъ алынувы, яни ленд-арт санатынынъ инджеликлеринен таньш этмеге имкян олду.

Життя, як спалах блискавиці

Ім'я видатного українського травматолога Олександра Блискунова відоме багатьом не тільки в Україні. Поцінуючи унікальний метод подовження кінцівок, лікування переломів і травм, йому свого часу пропонували очолити клініки у США та Ізраїлі. Але він відхилив ці пропозиції: «Я працюватиму тільки на Батьківщині. Хай це буде важко, бо ми ще не навчилися шанувати свої таланти. Але працюватиму у Криму, створю свою клініку, коли все буде так, як я задумав...»

Клініку він не добудував. Тяжка недуга косить не тільки простих людей, але й тих, хто знає хвороби, лікуючи інших. Із вікна палати, в якій він лежав, було видно стіни недобудованої клініки.

Але він уже нічого не міг зробити, лише написав останнього листа міністрові охорони здоров'я України Сердюку, в якому слізно просив зберегти колектив ортопедів і травматологів, який він створив за 15 років нелегкої праці.

Про закінчення будівництва корпусу своєї клініки вже не просив: знав, що через економічні негаразди міністерство навряд чи виділить для цього кошти. А ще за три дні до смерті професор Блискунов попросив свого найнадійнішого учня Сергія Куценка не кидати справу, продовжувати вдосконалювати його метод. Одним словом, працювати, працювати і працювати...

За життя доктор медичних наук, професор Кримського медичного інституту (тепер університету) став автором понад 125 винаходів, які запатентовані і визнані фахівцями галузі не тільки в Україні.

Блискунов фактично став засновником нового напрямку у травматології та ортопедії – керованої distraкції за допомогою імплантованих механічних апаратів. Як метод, так і апарати винахідника визнані нині в усьому світі. За це відкриття професору вручили Велику Золоту медаль Організації Об'єднаних Націй.

Одним словом, Блискунов є нашим світилом, його метод, як вважав сам лікар, має державну вагу, бо ніхто у світі не міг створити аналога.

ІСТОРІЯ ПИТАННЯ

Видовження кінцівок із застосуванням імплантованих пристроїв – практично нове слово в травматології та ортопедії.

На початку 80-х років минулого сторіччя вже були відомі апарати для імплантації у кістку, збільшення довжини стегнової кістки L. C. Solimei (1959),

D. D. Shollner (1972), H. Bruns (1977). Однак вони не отримали широкого застосування через низку серйозних недоліків.

Апарати двох перших авторів вимагали тривалої перфорації шкіри для імплантації трубки високого тиску, підключеної до компресора, аби остання, в яку періодично вставлявся механізм, могла виконувати своє призначення. Апарат Y. Bruns був неякісним і працював від електрогенератора, а його використання передбачало додаткову операцію.

Олександр Блискунов у 1983 році першим у світовій практиці розробив такий апарат для імплантації, який працює лише завдяки роботі м'язів хворого. Цього ж року він здійснив першу операцію у Москві в Центральному науково-дослідному інституті травматології та ортопедії імені М. Пріорова.

Апарат Блискунова застосовують переважно із використанням внутрішньокісткової фіксації металевими стрижнями, він не має жодного зовнішнього проводу чи якогось додаткового пристрою.

Як відомо, видатний російський ортопед Ілізаров зробив багато для лікування пошкоджених кінцівок, його метод свого часу став буквально проривом у галузі. Але це – зовнішні металеві конструкції, в яких за допомогою гвинтів витягується кістка. Пристрій дуже незручний. Заковані в нього пацієнти цілий рік страждають, не маючи навіть можливості помитися під душем. А ось апарат Блискунова – це металевий прут, який імплантовано у кістку. На цьому пруті – механізм зі спеціальними шарнірами, які спрацюють щоразу, коли пацієнт сам рухає пошкодженою кінцівкою.

Як і в Ілізарова, пристрій Блискунова за добу витягує кістку в середньому на міліметр. Тобто ефект один і той самий. Але апарат Блискунова зовні не помітний, пацієнт може нормально пересуватися, їздити на авто, митися у ванні, навіть ходити на танці.

Ефект досягається тільки за умови, що пацієнт рухає кінцівкою, яка лікується. Коли це відбувається, лунає тихе кла-

цання: то спрацюють шарніри. 20 таких клацань, і кістка подовшала на міліметр.

Наступник Блискунова Сергій Куценко пішов далі. Якщо вчитель використовував стрижні із левоганої сталі, то Куценко став робити їх із титану. Це унеможливило відторгнення імплантованого апарату організмом саме у місцях, де він торкався м'язів.

По-друге, Куценко застосовував для імплантації косметичний надріз, довжина якого вже не 150–170 мм, як було раніше, а 20–30. Для пацієнта, ясна річ, це дуже важливо, хоча під одягом шрамів не видно.

До безперечних переваг розробок Блискунова належить: повна автономія хворих, які не «підключені» до будь-яких зовнішніх енергетичних джерел; відсутність болю при лікуванні; зменшення ризиків ускладнень, можливість ранньої медичної реабілітації; одночасне подвійне подовження кінцівок (із застосуванням методики Ілізарова це неможливо зробити, оскільки дві металеві «бандури» на дві ноги одразу не помістиш...)

КРИЗЬ ТЕРНИ ДО ЗІРОК

Часто трапляється у житті, що таланти не завжди визнаються у себе вдома. Так сталося і з Блискуновим. Його бук-

ПО-РУССКИ

Имя выдающегося украинского травматолога Александра Блискунова известно во всем мире. По достоинству оценивая уникальный метод удлинения конечностей, лечение переломов и травм, ему в свое время предлагали возглавить клиники в США и Израиле. Но он отклонил эти предложения, сказав: «Я буду работать только на Родине. Пусть это будет тяжело, так как мы еще не научились уважать свои таланты. Но я буду работать в Крыму, создам свою клинику, если все будет так, как я задумал...»

Как говорят, талантливые люди – талантливы во всем. Это касается и светила медицины – он не только хорошо рисовал и оформлял книги, но был замечательным музыкантом и играл не просто в семейном кругу, а в джазовом ансамбле. А вот свою трудовую деятельность начинал простым кочегаром паровоза, потом стал слесарем самого высокого разряда и был с металлом почти что «на ты», и это тоже помогло ему в дальнейшей медицинской практике.

Доктор медицинских наук, профессор Крымского медицинского института (теперь университета) – автор свыше 125 изобретений, которые запатентованы и признаны многими специалистами мира. Александр Блискунов фактически стал основателем нового направления в травматологии и ортопедии. Его апарат – это металлический прут, который имплантируют в кость. На нем – механизм со специальными шарнирами, которые приводятся в движение каждый раз, когда пациент работает поврежденной конечностью. Как и у Илизарова, устройство Блискунова за сутки вытягивает кость в среднем на миллиметр – эффект один и тот же. Но апарат Блискунова не виден, а пациент может нормально передвигаться, ездить на автомобиле, мыться и даже ходить на танцы. Эффект достигается только при условии, что пациент двигает конечностью, которая лечится.

Сейчас в Симферополе при медицинском университете создан центр ортопедии и травматологии имени Александра Блискунова.

УКРАЇНСТВО

вально затирали заздрісники, невдахи і бюрократи.

В архіві професора зберігається цікавий лист від кандидата медичних наук Кравцова, який нині вже пенсіонер, а раніше був фахівцем із закупівлі медичного обладнання за кордоном.

На схилі свого життя він набрався мужності сказати правду і написав Бліскунову таке: «Мені особисто, як технічному експерту, при придбанні медичного обладнання у Зальцбурзі (Австрія) у 1981 році представниками західних фірм було запропоновано «покласти під сукно» або відіслати на додаткову перевірку до якогось нашого НДІ розробки професора Бліскунова, який займається аналогічними розробками. Довелося це зробити в обмін на підписання низки вигідних для СРСР контрактів...

Але після виходу у світ статті А. Галієвої «Летаргія» в «Літературній газеті» вважаю, що Бліскунова слід «розблокувати», надавши йому можливості вивести свою продукцію на світовий ринок, якщо не пізно...»

Авторів цих рядків під час роботи у видавництві «Таврія» (Сімферополь) пощастило познайомитися з Олександром Бліскуновим, який був талановитим ху-

дожником і навіть студіював малярство, хоч і не закінчив Сімферопольське художнє училище імені Миколи Самокиша. Це була дуже цікава і життєрадісна людина з тонким почуттям гумору.

Бліскунов навіть художньо оформлював деякі книжки. На високому професійному рівні.

Він також віртуозно грав на гітарі, причому не просто у колі друзів, а в джазовому ансамблі, що свідчить про неабиякі музичні здібності.

А починав він трудову діяльність кошегаром на паротязі. Любив дорогу і зберіг жагу до мандрів на все життя. Потім був слюсарем і здобув найвищий розряд, перевершивши навіть досвідчених робітників на заводі.

І ці здібності працювати з металом пізніше допомогли вже завідувачу кафедри травматології та ортопедії Кримського медичного інституту виготовити унікальний пристрій, який здивував увесь світ.

А вітчизняні чиновники продовжували ігнорувати Бліскунова, лікували себе і родичів за кордоном.

– Здається, Сергію, у тебе нова машина? – запитав він одного разу Куценка.

– Так, а що?

– Завтра ми маємо їхати до Форосу, нас чекає президент Кучма. Не на моїй же шкапі їхати в гості до глави держави...

– Гаразд, поїдемо, – відповів Куценко. – Якщо нас туди пустять.

– Дозвольте, – посміхнувся Бліскунов. – Мене не можуть не пустити.

Він був жартівником, одним словом, гумористом. Іронічне ставлення до самого себе допомагало долати рутину життя і всілякі несподіванки від людей злих і заздрісних.

Із усіх вад людської вдачі Бліскунов найбільше ненавидів зраду. Зрадники для нього миттєво переставали існувати.

Перед відїздом до Форосу Бліскунов придбав собі костюм, сорочку і краватку. І навіть очі в нього заіскрилися поновому, відчувалося, що покладає особливі сподівання на зустріч із Президентом. Хто ж, як не гарант зможе оцінити державницький зміст його винаходу!

– Приїхали у Форос, – розповідає Куценко, – дістали слайди, епідоскоп та апарат Бліскунова. Після перевірки нас пропустили до холу президентської резиденції, в якому просиділи понад п'ять годин. Через хол проходили якісь молоді, засмаглі, веселі, ситі та вдоволені життям люди. Президента все не було й не було.

Нарешті вийшов охоронець і сказав, що Леонід Данилович дуже зайнятий і прийняти нас не зможе. Нас наче обухом ударили по наших головах. Назад їхали мовчки. Бліскунов аж почорнів від переживання. Довелося діставати з «бардачка» пляшку коньяку, аби «відкачати» шефа. Після цього випадку все менше й менше вірив, що є пророки в рідній Вітчизні.

Зараз у Сімферополі при медичному університеті створено Центр ортопедії і травматології імені Олександра Бліскунова. Але це не все, що заповідав видатний лікар.

У Криму потрібно створити суміжні «цехи» для реабілітації прооперованих за його методикою. Саме на півострові з його бальнеологічними властивостями, наявністю унікальних сакських і чокракських грязей.

Необхідно розширити штат клініки, якою керує головний ортопед Криму, талановитий лікар, кандидат медичних наук Сергій Куценко.

Такий центр має стати гордістю української медицини – метод Бліскунова залишається нашим національним надбанням. Прикро, що цього не розуміють ні у Міністерстві охорони здоров'я України, ні в українському уряді.

Олександр ВІТЕР

Фотознімки Олексі НОСАНЕНКА та з архіву музею Кримського державного медичного університету імені С. Георгієвського

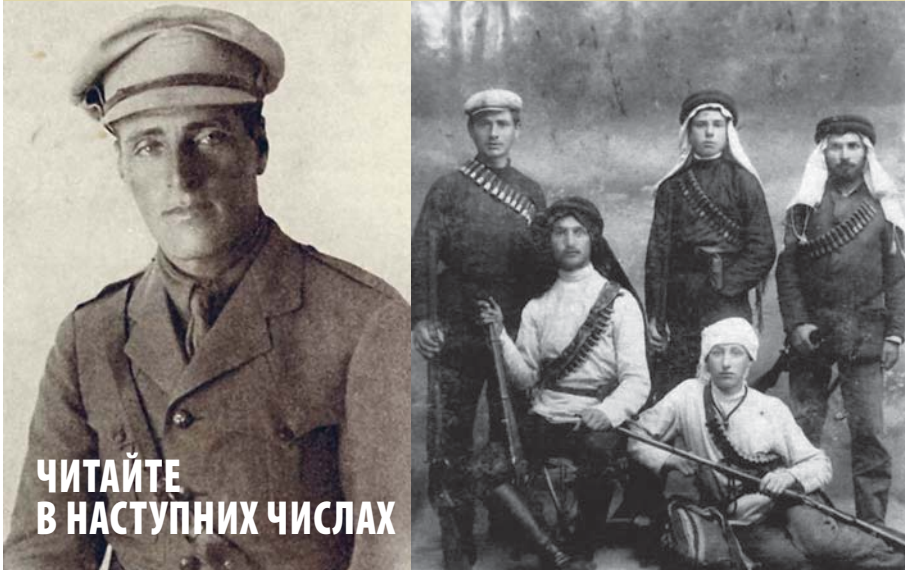
КЪЫРЫМТАТАР ТИЛИНДЕ

Мешур украин травматолог Александр Блискуновнынъ ады, бутюн доньяда белли. Онынъ эль-аякъ узатлаштырмасы, травма ве сыныкъларнынъ тедавийлеви, уникаллик усулыны къыйметликнен фиат кестилер, ве США эм де Азраильнынъ ятаханени башына кечмеге давет эттилер. Амма, о : «Мен тек ватанымда чалышаджам», деп теклифтен ред этти. «Биз озь истидатыны урьмет этмеге огренмейгенджи, чалышмагъа пек агъыр олур. Амма, ер шей мен истеген киби олса, мен Къырымда чалышаджам ве озь ятаханеми яратырым.» деп айты Александр Блискунов.

Истидатлы инсанлар айткъан киби – истидатлыкъ эр шейде, бу тиббиетни де токъуна. О ресам ве китаб ресимлештирмеден гъайыры, даа джаз ансамбльде ойнай эди. Амма озь эмек стажыны атешчиден башлай, сонъра исе, юксек зюмрели паровоз чиленгири олды, ве бу онынъ тиббий амелиятында ярдым этти. Омюр бою, тиббий илим докторы, Къырым тиббийлик институтнынъ (энди университетнинъ) 125 иджатларнынъ муэллифи олды. Ве бу иджатлар ичюн, бутюн доньянынъ мутехасыслары минеттарлыгъыны бильдирдилер. Александр Блискунов травматология ве ортопедиянынъ янъы услубини яратыджысы олды. Онынъ джихазы – бу кемикни имплантация япкъан, титандан япылгъан демир чубукъ. Онынъ устюнде махсус шарнирлерден ибарет механик, къайсы хаста зарарлангъан эль-аякънен къыбырдагъанынен арекет эте. Блискуновнынъ тертибаты, Илизарованынъ киби, кемикни 1 миллиметрге узата. Амма, Блискуновнынъ тертибаты корюнмей, ве хаста нормаль шекильде юриш ола. Хаста, тедавий этильген эль-аякънен къыбырдаса – эффективлиги корюнир.

Шимди Акъмесджитте тиббийлик университетнде Блискуновнынъ адына ортопедик ве травматологик меркезы яратылды. Амма бунынен Блискуновнынъ иджаты битмей. Къырымда Блискуновнынъ усулына коре, ортопедик ве травматологикнынъ болугине, хасталар ичюн акъалама ктавий меркезини къурмакъ керек.

Йосиф Трумпельдор

ЧИТАЙТЕ
В НАСТУПНИХ ЧИСЛАХ

АНОНС

ЙОСИФ ТРУМПЕЛЬДОР

«Любо померти за Батьківщину», – ці слова Йосифа Трумпельдора знає кожен ізраїльтянин.

Утім цим зазвичай і обмежуються знання про людину, чие життя, схоже на авантюрний роман, було присвячено відродженню Держави Ізраїлю і стало символом сіонізму. Мало кому відомо, що Трумпельдор жив у Сімферополі. Саме тут він написав класичну працю «Ха-Галуц» («Піонер»), що стала підручником піонерів єврейської репатріації. Разом із дослідниками І. Румшійською, доктором військової історії А. Шульманом (США, Стенфорд) та іншими спробуймо крок за кроком відновити ланцюг подій життя Йосифа Трумпельдора.

ЛЮДИНА-ЛЕГЕНДА

Капітан Йосиф Трумпельдор – легендарний персонаж часів Російсько-японської та Першої світової воєн – символ військової мужності й вірності присязі. Облога Порт-Артура, втрата руки, полон, заснування там газети, курсів письменності та агрономії. Японці допомогли Трумпельдору побудувати школи, забезпечили підручниками і навіть учителями.

ЗОЛОТА РУКА ЧЕСТІ

Прямо з табору для військовополонених Трумпельдора було доставлено до імператорського палацу в Токію. Мікадо запитав, чому такого доблесного воїна не перевели в офіцери. Відповідь, що в Росії євреям заборонено присвоювати офіцерські звання, дуже його здивувала. Мікадо подарував спеціально виготовлену руку-протез, на якій золотими літерами зроблений напис: «Цю руку жалує японський імператор героєві Трумпельдорові за його корисну діяльність під час полону».

ПРАВО НАЦІЙ НА САМОВИЗНАЧЕННЯ

Для світової історії Йосиф Трумпельдор – символ сучасних уявлень про право націй на самовизначення (без чого було б неможливо реалізувати права ані депортованих народів, ані націй на державну незалежність).

ПО-РУССКИ

Вместе с исследователями из Украины и США мы попробуем восстановить цепь событий жизни Иосифа Трумпельдора – человека, чья жизнь была похожа на авантюрный роман. Осада Порт-Артура, утрата руки, плен. Прямо из лагеря Трумпельдор был доставлен в императорский дворец в Токио. Микадо подарил ему руку-протез, где золотыми буквами сделана благодарственная надпись. Для истории Трумпельдор – символ современных представлений о праве наций на самоопределение (без чего было бы невозможно реализовать ни права депортированных народов, ни право наций на независимость). Но мало кто знает, что Трумпельдор жил в Симферополе.

КЪЫРЫМТАТАР ТИЛИНДЕ

Украина ве АкъШ теджкыкътчыларынен бераберликте Иосиф Трумпельдорнынъ аяттынынъ эсас вакъиаларыны янъыдан огренмеге тырышайыкъ. Шу инсаннынъ аяты бир авантур романгъа ошай эди. Порт-Артурнынъ къамачавы, къолуны джоув, эсирлик. Лагерьден Трумпельдор догърудан – догъру Токиогъа, императорнынъ сарайына кетирилди. Микадо онгъа, миннетдарлыкъ бильдирген алтын арифлер иле язылы къол протезини багъышлады. Тарих ичюн Трумпельдор – миллетлернинъ озъ мукъаддератыны озълери тайин этювининъ земаневий англавынынъ тимсалидир (бусыз не де депортация олунгъан халкъларнынъ акъ-укъукълары къайтарылмаз, не де миллетлернинъ мустакъилликъ акълары ерине кетирильмез).

Динамічний та яскравий сайт нашого міста

www.0652.in.ua

ВИ МОЖЕТЕ КУПИТИ НАШУ ГАЗЕТУ В КІОСКАХ АГЕНТСТВА СОЮЗДРУК УКРАЇНИ

Кримська світлиця • №15 (1605) • Всеукраїнська літературно-публіцистична і мистецька газета

ЗАСНОВНИКИ:

Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса
Шевченка, трудовий колектив редакції газети

ВИДАВЕЦЬ:

ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства
культури і туризму України».
В.о. директора Володимир ОНИЩЕНКО

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР Леонід ПИЛУНСЬКИЙ

ВИДАВНИЧА РАДА ВИДАВНИЦТВА:

Анатолій СЕРИКОВ (голова ради),
Володимир БУРБАН, Ольга ГОЛИНСЬКА,
Валерій ГРИЦЕНКО (арт-директор),
Антоніна ЖИХОРСЬКА (вчений секретар),
Іван МАЛЮТА, Орест КОГУТ (заступник голови),
Володимир ОНИЩЕНКО, Ганна ПАРОВАТКІНА,
Леонід ПИЛУНСЬКИЙ, Алла ПІДЛУЖНА,
Наталія ПОТУШНЯК, Віталій САТАРЕНКО,
Анатолій СИТНИК, Людмила ЧЕЧЕЛЬ

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

95006, м. Сімферополь, вул. Ю. Гагаріна, 5
ТЕЛЕФОН: (0652) 51 13 24, -25, -27
E-mail: svitlo2010@ukr.net

СВІДОЦТВО про державну реєстрацію
КВ №12042-913ПР від 30.11.2006

ДРУК: ТОВ «Новий друк»,
м. Київ, вул. Магнітогорська, 1

За достовірність інформації відповідальність несуть
автори і рекламодавці. Думки авторів публікацій
можуть не збігатися з позицією тижневика. Редакція
зберігає за собою право редагувати, скорочувати
надіслані матеріали та змінювати їхні назви.
При використанні матеріалів посилання обов'язкове.
Наклад 5000.

ЦІНА ДОГОВІРНА
ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 90269